

MUISTIO

TILAAJA / TOIMEKSIANTO Lieksan kaupunki, Juuan kunta	TOIMEKSIANNON PÄÄLLIKÖT Jukka Haltilahti, Janne Martiskainen	PÄIVÄYS 15.4.2020
HANKE Kolin seudun strateginen yleiskaava Koli-Ahmoavaara osayleiskaava	TEKIJÄ Tarja Ojala	KOKOUS Aloitusvaiheen viranomais- neuvottelu

PAIKKA	Teams-palaveri	PÄIVÄYS	15.4.2020	KLO	9.00
--------	----------------	---------	-----------	-----	------

LÄSNÄ
ELY-keskus: Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo
 Timo Korkalainen, maankäytön johtava asiantuntija
 Pekka Piiparinen, rakennettu kulttuuriympäristö
 Tarja Pirinen, maankäytön asiantuntija
 Henri Heikura, liikennejärjestelmäasiantuntija

Maakuntaliitto

Pasi Pitkänen, aluesuunnittelupäällikkö, paikalla klo 11:00 saakka
 Jyrki Suorsa, liikenneasiantuntija
 Heikki Viinikka, maankäyttöasiantuntija

Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo

Mikko Westman, rakennettu kulttuuriympäristö
 Ville Hakamäki, arkeologia

Pelastuslaitos

Mika Viertola, Pielisen Karjalan hallinnollinen vastuu

Metsäkeskus

Jani Sorjonen

Lieksan kaupunki

Jukka Haltilahti, maankäyttöpäällikkö
 Reino Hirvonen, maankäyttösuunnittelija

Juuan kunta

Janne Martiskainen, tekninen johtaja
 Markus Hirvonen, kunnanjohtaja

Sweco

Sanukka Lehtiö, kaavoitusarkkitehti
 Kimmo Vähäjäykkä, matkailu ja elinkeinot
 Tarja Ojala, luonto ja maisema

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Timo Korkalainen avasi kokouksen. Sovittiin, että Timo Korkalainen toimii puheenjohtajana ja Tarja Ojala laatii muistion. Asialistaan ei ollut huomautettavaa.

2. Kaavahankkeiden tavoitteet

Strateginen kaava

Kimmo Vähäyjylkkä esitteli strategisen yleiskaavan tavoitteet. Kolin iso Kuva 2050 työssä aluetta tarkasteltiin Juuan kunnan ja Lieksan kaupungin yhteisenä kokonaisuutena. Alueen vahvuus on luonto ja maisema, joita hyödynnetään myös matkailun vetovoimatekijöinä. Kolin kansallispuisto on merkittävä matkailijoiden käyntikohde. Puiston sisälle ei kuitenkaan osoiteta maankäytöllisiä toimenpiteitä. Kuntien kehittymisen kannalta olisi tärkeää nostaa matkailun kävijämääriä, lisätä matkailutuloa, luoda työpaikkoja sekä kasvattaa alueen väkilukua. Kolin Iso Kuva 2050 -työssä tärkeintä oli prosessi, jossa tavattiin huomattavan paljon alueen asukkaita ja sidosryhmiä. Kehitystyö jatkuu alueella kaavoituksena. Tavoitteena on myös tunnistaa tulevaisuuden matkailutrendit. Tavoitteiden asettelu tehdään kesän 2020 aikana, joiden pohjalta laaditaan visiot eri vuosikymmenille. Kaavaluonnos laaditaan 1:100 000 mittakaavan talven 2021 aikana sekä pidetään esittelytilaisuuksia alueen asukkaille. Kaavaehdotus laaditaan vuoden 2021 aikana ja kaava viedään hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2021 lopussa.

Jukka Haltilahti toivoi valtion taholta näkemystä siitä, mikä poikkeustilanteessa on riittävä vuoro-vaikutus, kun ryhmätilaisuuksia ei voida järjestää. Pasi Pitkänen totesi, että maakuntakaavoittajat kokoontuvat miettimään asiaa ministeriön johdolla, Pasi välittää tietoa kaavoittajille myöhemmin. Kuntaliitolla on myös jotain ohjeistusta asiaan liittyen.

Osayleiskaava

Sanukka Lehtiö esitteli osayleiskaavan tavoitteet. Keskeisiä kysymyksiä liikkuminen, työnteko ja asuminen sekä matkailupalvelujen kehittäminen ainutlaatuiset luonnonolosuhteet huomioon ottaen. Osayleiskaavan on tarkoitus täsmentää perinteisenä aluevarauskaavana strategisen visiot 1:20 000 mittakaavassa.

Liikenne

Liikenneselvityksen tavoite on selvittää nykytilanne ja liikenneverkon heikkoudet. Joukkoliikenteen, muun liikenteen ja kevyen liikenteen tulee olla alueella toimivaa. Lisäksi lasketaan liikennetuotokset, jotka kaavan toteuttaminen aiheuttaa. Liikenneselvityksen laatijoille tiedoksi viranomaisyhteyshenkilöt ovat Jyri ja Henri, joiden kanssa voi yksityiskohdista ja käytettävästä lähtöaineistosta keskustella tarkemmin.

Emätilatarkastelu ja rantarakentamisen mitoitus.

Juuan kunta on toivonut, että tehdään emätilakohtainen laskenta rakennuspaikoista. Tarkasteluvuosi olisi 1959. Mitoitusnormeista neuvotellaan ELY-keskuksen Tarjan ja Timon kanssa sekä liitosta Pasi Pitkänen on myös mukana pientyöryhmässä. Juuan kunnalta näkemys emätilatarkastelun päivämäärästä, mitä kunnassa on yleensä yleiskaavoituksessa käytetty mitoituksessa. ELY suosittelee rakennuslain voimaantulo hetkeä. Rantaviivaa alustavan tarkastelun mukaan 20 kilometriä. Selvityksellä määritellään kiinteistökohtaiset rakennusoikeudet ranta-alueilla. Janne Martiskainen totesi, että parasta olisi, että rakennuslupia

voitaisiin myöntää suoraan yleiskaavan mukaan eikä poikkeuslupamenettelyä tarvittaisi. ELYn kannalta asia kunnan päätettävissä, että laaditaanko varsinainen rantaosayleiskaava.

Luonto ja maisema

Suunnittelualue sijoittuu kansainvälisesti arvokkaalle alueelle, minkä vuoksi erityistä huomiota kiinnitetään alueen luonnonolosuhteisiin, maisemaan ja kulttuurihistoriaan. Alueella tehdään kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys sekä selvitetään pesimälinnustoa, liito-oravan esiintymistä sekä kaavoitettavilta rannoilta viitasamakon esiintyminen. Selvitys tehdään yleiskaavatason edellyttämällä tavalla ja kohdennetaan pääasiassa osayleiskaavan niille alueille, joilla maankäyttö muuttuu. Erityiskysymyksiä alueella ovat rupilisko sekä Kolin kansallispuistolle tyypilliset kasvit ja luontotyypit, joita mahdollisesti esiintyy myös osayleiskaava-alueella. Maiseman osalta laaditaan selvitykset maisemarakenteesta ja maisemakuvasta sekä laaditaan alueen topografiamalli. Maisemaselvitystä havainnollistetaan lisäksi valokuvin. Luonto- ja maisemaselvityksen yksityiskohdista ja käytettävästä lähtöaineistosta sovitaan pienryhmässä, johon kuuluva Tarja Ojala, Aija Degerman, Jukka Nykänen, Mika Pirinen ja Mikko Westman.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Valtakunnallisesti arvokasta ei ole, mutta alueella on paljon jälleenrakennuskauden rakennuskantaa, kohteet kuvataan ja arvotetaan. Kohteista laaditaan kohdekortit. Keskeisiä yhteyshenkilöitä selvityksen laatijoille Mikko, Pekka ja Jukka Nykänen. Metsähallitus on teettämässä alueella rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologian selvityksiä kesällä 2020. Yhteyshenkilö Metsähallituksella Tanja Tenhunen.

Arkeologisen kulttuuriperintö

Selvityksen laatii Mikroliitti ja sitä kommentoi sen valmistuttua museo.

3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat

Alustavat OAS:t lähetettiin kokouskutsun liitteenä. Muutama huomio oli konsultille välitetty edeltä. OASit ovat alustavia ja niihin toivottiin kommentteja viranomaisilta. Osallistamisen järjestämistä pitää vielä miettiä ja Kimmo esitteli käytettävissä olevia työkaluja, joita voidaan käyttää verkossa.

4. Viranomaiskommentit

Juuan kunta

Ei huomautettavaa, käydään tarkemmin läpi pienryhmissä esille nousevat kysymykset. Jukka kysyi, voidaanko kaava laatia siten, että KEMERA-tuet voidaan myöntää asemakaavoituksen toteutumiseen tai rakennuslupien myöntämiseen saakka. Keski-Suomessa AP-alueen alle on jätetty M-aluetta, jolloin KEMERA-tukea on voitu edelleen myöntää. Käytännössä pääkäyttötarkoitus on metsätalous ja kaavamääräykseen laitetaan maininta, että aluevarauksen alueella on metsälaki voimassa.

Lieksan kaupunki

Ei lisättävää, OAS:ien sisällöt hyvät.

Metsäkeskus

Avointa Metsäkeskuksen paikkatietoa löytyy verkosta. Metsäkeskusta konsultoidaan pienryhmätyöskentelyssä. Kaavoituksessa tulisi ottaa huomioon, että metsälaki on voimassa yleiskaavoissa ainoastaan M (maa- ja metsätalouteen) ja V (virkistyskäyttöön) aluemerkinnoilla osoitetuilla alueilla. Konkretisoituu metsänomistajalle siten, että myönnetäänkö alueelle esim. kemertukia.

Pelastuslaitos

Pelastuslaitokselta löytyy tietoa liikenneonnettomuuksista liikenneselvitystä varten. Timo totesi, että Ahmovaaran liittymä on oma erityiskysymyksensä.

Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo

Tavoitteet kaavoilla on kovat, minkä vuoksi maisemallisiin asioihin ja rakennettuun ympäristöön tulisi kiinnittää huomiota. Arkeologisten selvitysten tekeminen alueella on hyvä asia, sillä Kolin alueella ei ole juurikaan tehty arkeologisen kulttuuriperinnön selvityksiä. Nämä arvot voitaisiin ottaa huomioon soveltuvin osin myös matkailun kehittämisessä.

Maakuntaliitto

On olemassa maakuntakaava ja ehdotusvaiheen maakuntakaava 2040, joka hyväksyttäneen kesällä 2020. Maakuntakaava 2040 kumoaa aiemmin tehdyt maakuntakaavat lukuun ottamatta tuulivoimatuotantoon kaavoitettuja alueita. Toukokuussa käynnistetään vaihemaakuntakaava, jossa teemoina mm. suot, turvetuotanto ja rakennettu kulttuuriympäristö. Rantojen käytölle ja mitoitukselle sekä suunnittelulle on annettu maakuntakaavassa suositukset. Uutena merkintänä Kolin matkailun kehittämisen kohdealue, joka sisältää laajasti matkailun, vapaa-ajan, virkistysen, monimuotoisen asumisen ja työnteon ylikunnallisesti suunniteltavan aluekokonaisuuden. Myös liikenteelle on annettu suunnitelmääräyksiä. Matkailun rajauksia muutettu edelliseen kaavaan verrattuna, myös reitistöjä tulisi tarkastella ja etenkin moottorikelkkailua. Maakuntakaavassa Koli-Vuonilahti yhteystarve, mikä tarkoittaa talvella jäätieyhteyttä ja kesällä lossiliikenteen kehittämistä.

ELY-keskus, Pohjois-Savo

Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelma kannattaa ottaa mukaan liikenneselvityksen laatimiseen. Toive on, että liikenneselvitys tehtäisiin osana strategista kaavaa ja näin tehtyä saavutettavuusanalyysia käytettäisiin hyväksi osayleiskaavatyössä. Osayleiskaavan selvityksiin voitaisiin lisätä viisaan liikkumisen suunnitelma Pielisen Karjalan alueelle, www.itatoimija.fi Melualueet on huomioitava suurempien teiden osalta. Meluselvityksiä ei ole, mutta teoreettiset liikenteen melualueet ovat ELY-keskukselta saatavissa kaavatyöhön.

ELY-keskus, Pohjois-Karjala

Kuinka strategisessa suunnitelmassa tehtävät selvitykset otetaan huomioon. Selvitykset tehdään pienemmälle osayleiskaava-alueelle. Strategisessa suunnitelmassa olisi hyvä ottaa valtakunnallisesti merkittävät asiat. Rakennettuun kulttuuriympäristön selvityksiä on tehty aiemmin ympäristökeskuksen toimesta; nämä tiedot löytyvät ELY:stä.

Strategisen yleiskaavan OAS:ssa tulee kirjoittaa paremmin auki strategisen yleiskaavan ja voimaan jäävien osayleiskaavojen väliset suhteet sekä se, mikä on strategisen kaavan oikeusvaikutus. Sanukka totesi, että strategisessa kaavassa voi tulla merkintöjä aiheisiin, jotka puuttuvat nykyisistä osayleiskaavoista. Myös nämä toivotaan otettavan huomioon, kun alueelle laaditaan esim. asemakaavaa. Juridisesti alueella voi olla voimassa vain yksi yleiskaava kerrallaan, mutta

esim. kehittämismerkintöjen osalta oikeusvaikutuksia on esitetty mm. Kontiolahden strategisessa yleiskaavassa.

ELY pitää hyvänä asiana, että alueelle laaditaan laajempi maankäytön suunnittelua ohjaava strateginen kaava yhtä aikaa osayleiskaavan laatimisen kanssa. Tehtävät selvitykset ovat hyvä runko laadittaville kaavoille.

Yleisesti muuta

AhmoVaaran alueen kehittäminen tulee ottaa huomioon koko maakunnan päämatkailukohteen sisääntuloporttina. Jukka Haltilahti totesi, että yhtä aikaa laaditaan myös Ruunaan kehittämisen strategista kaavaa, minkä ansiosta kaikki matkailupalveluja tuottavien alueiden maankäyttökysymykset voidaan käsitellä yhtä aikaa. Kannattaa lisäksi hakea tehty selvitykset matkailijoiden käyttäytymisestä ja määristä alueella. Kimmo totesi, että AhmoVaaran lisäksi Vuonislahti on toinen historiallinen lähestymissuunta Kolille. Älyliikenteen osalta kannattaisi myös miettiä älyliikenne ratkaisuja, kuten älypyöräliikennettä ja shuttle-busseja. Maakuntastrategiaa laaditaan parhaillaan. Kolin maankäyttöryhmän seuraava kokous on 14.5., josta voidaan saada lisäkommentteja kaavatoihin.

5. Johtopäätökset

Pienryhmätoiminta käynnistetään mahdollisimman pian, näin kaavatyö etenee hyvin ja saa tarvitsemansa aineiston. Pienryhmät ovat epävirallisia työneuvotteluita. Juuan kunnasta toivotaan viranomaisten suuntaan, että vaikeat ja rajoittavat asiat tuotaisiin esille mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta näihin löydetään ratkaisut. Pyritään avoimeen vuorovaikutukseen sekä tehokkaaseen lähtöaineiston kokoamiseen ja toimittamiseen konsultille. Alustavat osallistumisen arviointisuunnitelmat tarkennetaan saatujen kommenttien perusteella. Muistio ja lausuntopyynnöt laitetaan myös rajavartiolaitokselle, poliisille ja puolustusvoimille sekä Väylän sisävesiliikenteestä vastaavalle, jotta tahot voivat tehdä päätöksen osallistumisen tasostaan kaavahankkeisiin.

6. Seuraava kokous

Työtä jatketaan pienryhmissä. Kaavaluonnoksista pyydetään viranomaislausunnot ja saadun palautteen perusteella tarvittaessa kutsutaan työneuvottelu koolle laatimisvaiheessa. Varsinainen viranomaisneuvottelu pidetään ehdotusvaiheessa (arvio kesällä 2021).

7. Kokouksen päättäminen

Timo Korkalainen päätti kokouksen klo 11:13.

Muistion vakuudeksi,
Tarja Ojala, Sweco

JAKELU
Osallistujat
Rajavartiolaitos
Puolustusvoimat
Poliisi
Väylä/sisävesiliikenne